

בקי צור

ללמוד להבין לזכור

מסכת עירובין – ע'–ע"ו

ענייני המסכת מבוארים בלשון שווה לכל נפש. המילים המודגשות הן תמצית העניינים, וניתן לקרוא אותן בפני עצמן כהכנה מהירה לפני הלימוד וכחזרה מהירה ובהירה לאחר הלימוד.

קישור לרכישת ספרי המחבר

באתר אמזון בסוף הקובץ הזה

[אנא עזרו לנו ותרמו בעין יפה](#)

[להמשך הפצת ה"בקי צור"](#)

דף ע

האם צריך לבטל לכל אחד ואחד

נתבאר, שאם עירבו רוב בני חצר יחד, ושכח אחד ולא עירב עימהם, כדי שלא יאסור עליהם את הטלטול, עליו לבטל להם את רשותו.

ואביי נסתפק, האם די בכך שיבטל המבטל את רשותו לאחד מאלו שעירבו, ומאחר שאותו אחד שזכה בחצר מהמבטל, עירב עם האחרים, כל המערבים מותרים בטלטול בחצר, או שהביטול מועיל רק אם ביטל את רשותו לכל אחד ואחד מהמערבים.

ורבה פשט את הספק, ואמר, שהמבטל צריך לבטל את רשותו לכל אחד ואחד.

ובגמרא הובאה ברייתא, שממנה יש לכאורה ראייה, שאין צריך לבטל לכל אחד ואחד. ורבה יישב אותה כפי דעתו, שצריך לבטל לכל אחד ואחד. ולהלן נתבאר בעזה"י את כל דיני הברייתא.

דיני הברייתא בעניין ביטול רשות

בברייתא נאמרו ארבעה אופנים שאפשר לבטל רשות, ושלושה אופנים שאי אפשר לבטל רשות.

ולהלן נבאר בעזה"י את האופנים הללו. וכמו כן נבאר מדוע הוצרכה הברייתא לשנות אופנים אלו, וכיצד יתיישבו עם סברת אביי, שדי לבטל רשות לאחד מהמערבים. וכן נבאר כיצד יתיישבו עם דעת רבה, שצריך לבטל לכל אחד ואחד מהמערבים.

א. אחד שלא עירב נותן רשותו לאחד שעירב

חצר שהיו בה שלושה בתים של ישראלים, שנים עירבו יחד, ואחד לא עירב עימהם. יש אופן שבו די בכך שזה שלא עירב, יבטל רשותו לאחד מאלו שעירבו, והוא יהיה מותר בטלטול לחצר.

- לסברת אביי, ניתן להעמיד זאת אף באופן שכל השלושה קיימים, והחידוש הוא, שדי בכך שביטלו לאחד מהמערבים, ואין צריך לבטל לכל אחד ואחד.

- ולדעת רבה, אם היו כל השלושה קיימים, לא היה מועיל הביטול שביטל לאחד מהם, כי יש לבטל לכל אחד ואחד. והאופן שבו מועיל הביטול לאחד מהם, הוא כשמת חבירו, בלא שיהא יורש לרשותו. שמאחר שמת אחד מהמערבים, יש בחצר רק שנים, זה שלא עירב ואחד מהמערבים, ולכן, האחד מבטל רשות לחבירו.

והסיבה שהוצרכו ללמד זאת, אף שדין פשוט הוא שאחד מבטל לאחד. כי היה מקום לומר, שכשמתחילה היו שנים שעירבו, יגזרו חכמים, שגם אחר שמת האחד, לא יועיל ביטול לזה שנשאר, שלא יטעו לומר, שגם כששניהם קיימים, מועיל ביטול לאחד מהם.

ב. שנים שעירבו נותנים

רשותם לאחד שלא עירב

חצר שהיו בה שלושה בתים של ישראלים, שנים עירבו יחד, ואחד לא עירב עימהם, יכולים השנים שעירבו לבטל רשותם לזה שלא עירב, והוא יהיה מותר לטלטל לחצר.

והחידוש בדין זה, שלא תאמר, קנסו חכמים את זה שלא עירב, שלא יוכלו לבטל לו את הרשות.

ג. שנים שלא עירבו נותנים

רשותם לשנים שעירבו

חצר שהיו בה ארבעה בתים של ישראלים, שנים עירבו יחד, ושנים לא עירבו עימהם, יכולים השנים שלא עירבו לבטל רשותם לשנים שעירבו, ואותם שעירבו יהיו מותרים בטלטול לחצר.

- לסברת אביי, אין צורך שאותם שנים שלא עירבו יבטלו לשני אלו שעירבו, ודי בכך שיבטלו לאחד מאלו שעירבו. ומה ששנינו "נותנים רשותם לשנים שעירבו", הכוונה שנותנים רשותם לאחד מאותם שנים שעירבו.

אכן קשה להעמיד כן את הברייתא, שכן אם די בכך שיבטלו לאחד מהמערבים היו צריכים לשנות "נותנים רשותם לאחד שעירב" כמו בדין הראשון שהכוונה לאחד מאותם שנים שעירבו.

ומכל מקום, לסברת אביי, החידוש בדין זה, שאף שהיה מקום לומר שיאסרו חכמים לאלו שלא עירבו לבטל לאלו שעירבו, שמא אלו שעירבו יבטלו לאלו שלא עירבו, ויסמכו על הביטול הזה אף שאינו מועיל, לא חששו לכך חכמים, והתירו לשנים שלא עירבו לבטל לאלו שעירבו.

- ולדעת רבה, צריך שאותם שנים שלא עירבו, יבטלו את רשותם לשני אלו שעירבו, ולא די שיבטלו לאחד מהם.

ונשנה דין זה בברייתא, ללמד, שכששני המערבים קיימים, יש לבטל לשניהם. ומכאן, שמה ששנו בדין הראשון, "נותן רשותו לאחד שעירב", אין זה אלא כשחבירו שעירב עמו מת, ונותר מערב זה לבדו.

ד. שנים שלא עירבו נותנים

רשותם לאחד שלא עירב

חצר שהיו בה שלושה בתים של ישראלים, ואף אחד מהם לא עירב, יכולים השנים לבטל רשותם לאחד, והוא יהיה מותר בטלטול לחצר.

והחידוש בדין זה, שלא תאמר, דווקא במקום שמקצת מבני חצר עירבו, ולא הועיל העירוב מחמת אלו ששכחו לערב, התירו חכמים לטלטל בחצר על ידי ביטול רשות. אבל במקום שכלל לא הניחו עירוב, קנסו חכמים, שלא להתיר את הטלטול על ידי ביטול רשות, כדי שלא תשתכח תורת עירוב מן הדורות הבאים.

א. אין אחד שעירב נותן

רשותו לאחד שלא עירב

חצר שהיו בה שלושה בתים של ישראלים, שנים עירבו יחד, ואחד לא עירב עימהם, אם אחד מהמערבים ביטל רשותו לזה שלא עירב, לא הותר בכך לטלטל מביתו לחצר, כי יש כאן מערב נוסף שלא ביטל לו רשותו.

ומאחר שלא ביטלו לו את כל החצר, ויש בה רשות לאחר זולתו, אסור לטלטל לה בלא עירוב.

ולדברי הכל, דין זה אמת רק כשכל השלושה קיימים, אבל אם אחד מהמערבים מת, יכול חבירו הנשאר, לבטל רשותו לזה שלא עירב, ויהא מותר לטלטל לחצר.

- ולסברת אביי, נשנה דין זה, ללמד, שדיני הברייתא מדברים באופן שכל המערבים קיימים, וממילא יש ללמוד מהדין הראשון, שאין צריך לבטל לכל אחד ואחד.

- ולסברת רבה, אין הדין הזה מלמד על שאר דיני הברייתא שמדברים באופן שכל המערבים קיימים. ואם כן אין שום חידוש יוצא מדין זה, כי דין פשוט הוא שהביטול מועיל רק כשכל בני החצר מבטלים לאחד מהם או לאלו שעירבו ונעשו כאחד.

והסיבה שנשנה דין זה, משום שמתחילה שנינו, שאחד שלא עירב נותן רשותו לאחד שעירב [כשמת המערב הנוסף], ולכן רצו לשנות דין זה בהיפוך, שאחד שעירב [והמערב הנוסף קיים], אינו נותן רשותו לאחד שלא עירב.

ב. אין שנים שעירבו נותנין

רשותם לשנים שלא עירבו

חצר שהיו בה ארבעה בתים של ישראלים, שנים עירבו יחד, ושנים לא עירבו עימהם, השנים שעירבו אינם יכולים לבטל רשותם לשנים שלא עירבו, כי גם אחר הביטול יש בחצר שנים שלא עירבו ושנים שלא עירבו אסורים לטלטל לחצר.

ובאה הברייתא לחדש, שכן הדין אף אם לאחר מכן חזר אחד מאלו שלא עירבו, וביטל רשותו לחבירו שלא עירב. והטעם לכך מבואר לעיל בסוף דף ס"ט.

ג. ואין שנים שלא עירבו נותנין

רשותם לשנים שלא עירבו

חצר שהיו בה ארבעה בתים של ישראלים, שכולם לא עירבו, ובאו שנים ובטלו רשותם לשנים, ולאחר מכן, אחד מאותם שבטלו להם, חזר וביטל לחבירו, אין הביטול.

ואפילו אם מתחילה כשבטלו להם השנים הראשונים, אמרו שמבטלים להם על מנת שלאחר מכן אחד מהם יבטל חבירו, והטעם לכך מבואר לעיל בסוף דף ס"ט.

ביטול רשות על ידי יורש

כבר נתבאר, שמי ששכח לערב עם בני חצירו, יכול לבטל להם את רשותו, ויהיו מותרים לטלטל לחצר. ונחלקו חכמים מה הדין אם קודם שביטל את רשותו, מת, וזכה יורשו בביתו.

לדברי תלמידי בית מדרשו של שמואל, מאחר שלא היה הבית של היורש קודם השבת, ולא היה יכול לערב מערב שבת, מעתה אף לבטל אינו יכול, שהביטול תחת עירוב עומד, וכל שלא היה יכול לערב, אינו יכול לבטל.

ולדברי רב נחמן, אף על פי שלא היה הבית של היורש קודם השבת, היורש יכול לבטל, כי יורש כרעיה דאבוה הוא [=יורש רגל אביו הוא], כלומר היורש נכנס תחת אביו להיות כמותו, וכשם שהאב היה יכול לבטל את הרשות, כך יורשו יכול לבטלה.

כל שהותר למקצת שבת מותר לכל השבת

שנינו בברייתא, "זה הכלל, כל שמותר למקצת שבת, הותר לכל השבת".

וביארנו בגמרא, כגון שתי חצירות שהיה ביניהן פתח או חלון, שעל ידיהם ניתן לערב את שתי החצירות יחד, ועירבו יחד על סמך הפתח או החלון הזה, ונסתם בשבת.

מאחר שכבר הותרו מתחילת השבת לטלטל בין החצירות, הותרו לכל השבת, ולכן מותרים לזרוק מחצר זו לחצר זו מעל גבי הכותל או לטלטל בין זו לזו דרך חורים קטנים שבין החצירות, ולא בטל העירוב בכך שנסתם הפתח או החלון.

עוד ביארנו, שכששנו את הדין זה בלשון "זה הכלל", באו ללמד דבר נוסף, שמאחר שהותר בתחילת שבת, הותר לכל השבת.

והוא, מבוי שבכניסת שבת היו בו לחי או קורה, המתירים אותו בטלטול, וניטלו הלחי או הקורה בשבת עצמה. מאחר שכבר הותר המבוי בטלטול בכניסת השבת, הותר לכל השבת, ולא בטל ההיתר.

כל שנאסר למקצת שבת נאסר לכל השבת כולה

שנינו בברייתא, "זה הכלל ... כל שנאסר למקצת שבת, נאסר לכל השבת".

וביארנו בגמרא, כגון שני בתים משני צידי רשות הרבים, והקיפום נוכרים מחיצות בשבת, כך שנעשה בין הבתים רשות היחיד של שני הבתים.

מאחר שבכניסת שבת לא יכלו לערב ביניהם, לטלטל מהבתים לחצר שהיתה אז רשות הרבים, גם בשבת אין להם היתר לטלטל מהבתים לחצר, ואינם יכולים לבטל זה לזה את החצר שביניהם.

עוד ביארנו, שכששנו את הדין זה בלשון "זה הכלל", באו ללמד דבר נוסף, שמאחר שנאסר בתחילת שבת, נאסר לכל השבת, והוא חצר שהיו דרים בה ישראלים ונוכרי, שכל זמן שהנוכרי חי, הוא אוסר על הישראלים מלערב בחצר או לבטל רשות לאחד מהם, עד שישכרו מהנוכרי את רשותו. ומעתה אפילו אם מת הנוכרי בשבת, מאחר שכבר נאסרה החצר בלא שכירות, שוב אין לה היתר, ואינם יכולים לבטל רשות לאחד מהם.

דבר שנאסר למקצת שבת ויש לו היתר

מבואר בברייתא, שאף שכלל בידינו, שכל שנאסר למקצת שבת, נאסר לכל השבת, יש יוצא מכלל זה, והוא מבטל רשות.

ולדברי הכל, יש בכלל זה, חצר, ששכח בה אחד ולא עירב עם שאר בני חצר, שמחמת כן נאסרו כולם לטלטל מהבתים לחצר, אף על פי שנאסרה למקצת שבת, יש לה היתר, על ידי שאותו שכח מלערב, יבטל רשותו לשאר בני חצר ויהיו מותרים.

- מתחילה רצו לומר, שמתוך כך ששנו דין זה בלשון "מבטל רשות", משמע שהכוונה לזה ששכח בעצמו מלערב, שהוא יכול לבטל רשות, אבל אם מת, יורשו אינו יכול לבטל את רשותו, כדעת בני בית מדרשו של שמואל.

- ודחו זאת, ואמרו, שאין ללמוד מהלשון "מבטל רשות", שהכוונה רק לזה ששכח בעצמו ולא עירב, אלא גם יורשו בכלל זה, [כדעת רב נחמן], כי הכוונה לכל תורת ביטול רשות.

אחד מבני חצר שמת והניח

רשותו לאחד מן השוק

אחד מבני חצר שמת קודם כניסת השבת, והוריש ביתו לאחד שאינו דר בחצר זאת, מאחר שבכניסת שבת הבית שייך לזה שאינו דר כאן, ומחמת כן אינו מערב עם בני החצר, אין כאן עירוב, כי לא עירבו כל בתי החצר יחד.

אבל אם מת אחד מבני החצר אחרי כניסת השבת, מאחר שכבר עירבו כל בני החצר יחד, והוא עימהם, והותרה השבת בכניסתה על ידי העירוב, הותרה לכולה אף אחר מותו, שירשו מי שאינו דר כאן, ולא בטל העירוב בכך.

אחד מן השוק שמת והניח

רשותו לאחד מבני חצר

אחד שיש לו בית בחצר מסוימת, אבל הוא אינו דר בה, ומת קודם כניסת השבת, והוריש את ביתו לאחד שדר באותה חצר. מאחר שבכניסת שבת הבית שייך לזה שדר באותה חצר, הוא מערב עם בני החצר, ויש כאן עירוב, ומותר לטלטל בחצר.

אבל אם מת אותו אדם אחרי כניסת השבת, מאחר שבכניסת השבת היה הבית של זה שאינו דר באותה חצר, ומחמת כן לא עירב עימהם, הרי זה אוסר עליהם, ולא הותרה הבית

בכך שנכנס לרשותו של בן החצר לאחר כניסת

השבת.

- **לדברי תלמידי בית מדרשו של שמואל**, באופן האחרון אין שום היתר לחצר הזו, אף לא על ידי ביטול רשות, כי לדעתם היורש אינו יכול לבטל רשות.

- **ולדברי רב נחמן**, באופן האחרון יש היתר לחצר הזו על ידי ביטול רשות כי לדעתו היורש יכול לבטל רשות.

- **ולדברי רבי יוחנן**, אמנם לדעת הברייתא, אין לחצר זו היתר בשבת על ידי ביטול, כי ברייתא זו היא כדעת בית שמאי, האומרים, שאין מבטלים רשות בשבת, [כפי שיתבאר בעזה"י בדף ע"א], אבל לדעת בית הלל, יכול היורש לבטל רשות בשבת, להתיר הטלטול.

דף עא

ישראל וגר שרויים במגורה

אחת ומת הגר וזכה אחר בנכסיו

גר צדק דינו כישראל לכל דבר, ולפיכך אם דרו ישראל וגר צדק בשני בתים בחצר אחת, הרי אלו אוסרים זה על זה את הטלטול בחצר, עד שיערבו יחד, או יבטלו רשות לאחד מהם.

ובברייתא שדיניה יבוארו בעזה"י להלן נקטו דין זה באופן שהיו דרים יחד במגורה אחת, כלומר בבית אחת החלוק מתוכו, שיש לכל אחד חלק בפני עצמו וכל אחד יוצא דרך פתחו לחצר, שגם כן נחשבים הם כדרים בשני בתים נפרדים בחצר אחת.

ולהלן יתבאר בעזה"י, מה הדין אם מת הגר בלא יורשים, ובא אדם אחר וזכה בנכסיו, שנכסיו הפקר, וכל המחזיק בהם זכה בהם, האם מותר לטלטל בחצר.

כשמת הגר מבעוד יום, אף על פי שבשעת כניסת שבת עדיין לא זכה אדם בנכסיו, ורק לאחר כניסת השבת בא אדם וזכה בהם. מאחר שכבר משעת מיתת הגר היה למחזיק כח לזכות בהן, נעשית רשות הגר כתלויה ועומדת לו, ואינה נחשבת בכניסת שבת כרשות ללא בעלים, אלא כרשות שיש לה בעלים.

ומאחר שלא עירבו הישראל וזה הבא מכח הגר, הרי זו כחצר שבכניסת שבת היו בה שני ישראלים שלא עירבו, ואסורים לטלטל בחצר.

- **לדברי תלמידי בית מדרשו של שמואל**, אין שום היתר לחצר הזו בשבת, אף לא על ידי ביטול רשות, כי לדעתם היורש אינו יכול לבטל רשות.

- **ולדברי רב נחמן**, יש היתר לחצר הזו בשבת, על ידי ביטול רשות, כי לדעתו היורש יכול לבטל רשות.

- **ולדברי רבי יוחנן**, אמנם לדעת הברייתא, אין לחצר זו היתר בשבת על ידי ביטול, כי ברייתא זו היא כדעת בית שמאי, האומרים, שאין מבטלים רשות בשבת. אבל לדעת בית הלל, יכול המחזיק לבטל רשות בשבת להתיר הטלטול.

ואם מת הגר לאחר כניסת השבת, וכבר עירב עם הישראל שדר עמו בחצר, מעתה, מאחר שהותרה החצר בטלטול בכניסת השבת, הותרה לכל השבת, אף לאחר מות הגר, והרי היא בהיתרה, אפילו אם בשבת עצמה בא אדם אחר וזכה בנכסיו הגר.

הזמן שמבטלים רשות

לדעת בית שמאי, המבטל רשותו לבני חצר כדי שיוכלו לטלטל בה, מבטל את רשותו מבעוד יום.

אבל בשבת אי אפשר לבטל רשות, כי המבטל את רשותו, מקנה אותה לשאר בני החצר, ואין עושים קנין בשבת, משום שהדבר דומה למקח וממכר.

ולדעת בית הלל, המבטל רשותו לבני חצר כדי שיוכלו לטלטל בה מבטל את רשותו אף משחשיכה.

- **לדברי עולא**, גם בית הלל מודים שהמבטל רשות, מקנה את רשותו לשאר בני חצר, והסיבה שיכול לעשות זאת אף משחשיכה, כי זה שמבטל רשותו משחשיכה, אינו מקנה את רשותו באותה שעה, אלא מגלה דעתו שמתחילה חפץ הוא בכך שיהא מותר לטלטל בחצר, והרי זה כאילו כבר הקנה את רשותו קודם השבת [=נעשה כאומר כלך אצל יפות].

ואביי הקשה על דברי עולא, שכן לפי דבריו, כשדרו ישראלים עם נוכרי בחצר, והיו אסורים לערב מחמת הנוכרי, ומת הנוכרי בשבת, לא יוכלו לבטל רשות לאחד מהם.

שכן בכניסת שבת היה הנוכרי קיים, ואם אנו אומרים שכשמבטל רשותו, מגלה שכבר הקנה אותה מערב שבת, אין בכך כלום, כי באותה שעה לא היתה ההקנאה מועילה, משום שהנוכרי היה קיים.

- **ולדברי אביי**, הסיבה שלדעת בית הלל מבטלים רשות בשבת, כי ביטול רשות אינה הקנאת הרשות לשאר בני חצר, אלא הסתלקות המבטל מרשותו. **ודבר זה מותר לעשותו בשבת.**

כוונה בשיתוף ובעירוב

כבר נתבאר, שכדי שיהיו כל בני החצר מותרים לטלטל מבתיהם לחצר, עליהם להניח עירובי חצירות [שיעור שתי סעודות לכל אחד] באחד מהבתים, ובכך נעשו כולם כדיירי אותו בית, וכמי שיש בחצר זו בית אחד, שכל החצר רשותו.

וכמו כן, כדי שיהיו כל בני המבוי מותרים לטלטל מחצרותיהם למבוי, עליהם להניח שיתופי מבואות [שיעור שתי סעודות לכל אחד] באחת החצירות, ובכך נעשו כולם כדיירי אותה חצר, וכמי שיש במבוי חצר אחת, שכל המבוי רשותה.

ומבואר במשנתנו, שהשיתוף מועיל אף בלא כוונה, כגון אם כל בני המבוי היו שותפים בחבית של יין שלא לשם שיתוף המבוי, אלא לשותפות בעלמא, די בכך כדי שיהא המבוי נידון כמבוי שעשו בו שיתופי מבואות, ומותרים לטלטל מהחצרות למבוי. [ולכאורה כן הדין לענין עירובי חצירות].

- לדברי רב, כן הדין כשהיו כולם שותפים במין אחד של מאכל, שכולו בכלי אחד, כגון שהיו כולם שותפים ביין שבחבית אחת. אבל אם היתה השותפות בשני כלים כגון שהיו בחצר שתי חביות יין, אחת מהן של ראובן ושמעון, ואחת מהן של ראובן ולוי, אף על פי שיש לראובן שותפות עם כל בני המבוי, מאחר שאין לכל בני המבוי שותפות מאוחדת, אין כאן שיתוף.

- ולסברת אביי, גם אם היתה השותפות בשני כלים, כגון שהיו בחצר שתי חביות יין, אחת מהן של ראובן ושמעון, ואחת מהן של ראובן ולוי, מאחר שהכל מין אחד, וראוי לעירוב יחד, [וכשינתן בכלי אחד הרי זה יין שכולם שותפים בו]. גם באופן הזה, המבוי נידון כמבוי שעשו בו שיתופי מבואות, ומותרים לטלטל מהחצרות למבוי.

ולדברי הכל כשהיתה השותפות בשני מינים, כגון שהיה ראובן שותף עם שמעון ביין, ועם לוי בשמן, מאחר שאין אפשרות לצרף הכל יחד, שיהיו כולם שותפים בדבר אחד, אין כאן שיתוף.

שלוש חצירות במבוי והאחת

השתתפה עם זו ביין ועם זו בשמן

נתבאר, שלדברי הכל, כשיש במבוי אחד שלוש חצירות, אחת של ראובן, אחת של שמעון, ואחת של לוי, והיתה לראובן שותפות אחת עם שמעון, ושותפות אחת עם לוי, כל שותפות במין אחר, כגון שהיה ראובן שותף עם שמעון ביין, ועם לוי בשמן.

מאחר שאין אפשרות לצרף הכל יחד, שיהיו כולם שותפים בדבר אחד, אין כאן שיתוף.

ואמנם ברוב מינים, אין חולק על האמור עד עתה, שכשהיה האחד שותף עם זה במין אחד, ועם זה במין אחר אין כאן שיתוף, כי אי אפשר לצרף את שני המינים שיחשבו כולם שותפים בדבר אחד.

אולם לעניין יין ושמן, דעת רב יוסף, שנחלקו בהם חכמים ורבי שמעון. וזו היא מחלוקתם.

לדעת חכמים, כשיש שמן על גבי יין, מאחר שאינם מעורבים יחד, אינם נחשבים כמחוברים, אלא כשני דברים, שזה ניתן על גב זה.

ולכן אם נגע טבול יום בשמן, לא פסל את היין שתחתיו, כדעת חכמים החולקים על רבי יוחנן בן נורי.

ומהטעם הזה, אם היה האחד שותף עם זה ביין ועם זה בשמן, אין כאן עירוב.

ולדעת רבי שמעון, כשיש שמן על גבי יין, אף על פי שאינם מעורבים יחד, הם נחשבים כמחוברים, כאילו היו דבר אחד.

ולכן אם נגע טבול יום בשמן, פסל את היין שתחתיו, כדעת רבי יוחנן בן נורי.

ומהטעם הזה, אם היה האחד שותף עם זה ביין ועם זה בשמן, יש כאן עירוב, כמו שהיו שותפים כולם ביין שבכלי.

חצר שבין שתי מבואות

והשתתפה עם זו ביין ועם זו בשמן

שני מבואות, שיש ביניהם חצר הפתוחה לשני המבואות, אם ירצו, יכולים לעשות שיתוף אחד לשני המבואות, על ידי שיתנו באחת החצירות מזון שתי סעודות לכולם יחד.

ולדברי רבה, נחלקו חכמים ורבי שמעון במשנתנו, מה הדין כשבני החצר שבין שתי המבואות עשו שיתוף אחד עם מבוי זה, ושיתוף אחר עם מבוי זה, כגון שנשתתפו עם אלו ביין ועם אלו בשמן.

לדעת חכמים, מאחר שלא נשתתפו כולם יחד, ובני מבוי זה אסורים לטלטל למבוי זה, אמרו חכמים, שגם חצר שביניהם לא נשתתפה, לא עם אלו ולא עם אלו, ואסורה כאן וכאן.

ולדעת רבי שמעון, אף על פי שלא נשתתפו שני המבואות יחד, חצר שביניהם שנשתתפה עם שניהם, מותרת כאן וכאן.

היה שותף עם זה ביין ועם זה ביין

נתבאר שלדברי הכל, אם היו כל בני מבוי שותפים בחבית של יין, אף שלא לשם שיתופי מבואות, אלא לשותפות בעלמא, די בכך כדי שיהא המבוי נידון כמבוי שעשו בו שיתופי מבואות, ומותרים לטלטל מהחצרות למבוי.

ולדברי רבה, לא בכל אופן הדין הזה מוסכם על הכל.

אם מתחילה כל אחד הביא יין משלו, ונתנו בחבית המשותפת, הכל מודים שיש כאן שיתוף ביין, ומועיל להם לטלטל למבוי, אף כשלא עשו זאת לשם שיתופי מבואות.

ואם כל אחד הביא מעות, ובמעות קנו חבית יין בשותפות, נחלקו חכמים ורבי אלעזר בן תדאי.

לדעת רבי אלעזר בן תדאי, אין ברירה, כלומר מאחר שמעולם לא נתברר איזה יין לכל אחד, אינם נחשבים כשותפים ביין, אלא כשותפים במעות בלבד, ולא מועיל להם שיתופם.

ולדעת חכמים, יש ברירה, כלומר מאחר שקנו במעותיהם יין, הרי זה כמי שבירר כל אחד יינו, ונתנו בחבית, ומועיל להם שיתופם.

מחלוקת בן תדאי וחכמים אם

סומכים על שיתוף במקום עירוב

לדברי רב יוסף, לא נחלקו חכמים ורבי אלעזר בן תדאי בדין הנ"ל, ולדברי שניהם, אם היו כל בני החצרות שותפים בחבית אחת של יין, אפילו קנו אותה במעותיהם שלא לשם שיתופי מבואות אלא לשותפות בעלמא, די בכך כדי שיהא המבוי נידון כמבוי שעשו בו שיתופי מבואות, ומותרים לטלטל מהחצרות למבוי.

ומחלוקתם היא רק לעניין הטלטול בין החצרות שבמבוי שלא דרך מבוי.

מאחר שהמבוי נידון כמבוי שעשו בו שיתופי מבואות, הכל מודים שמותר לטלטל מהחצירות למבוי, אבל נחלקו האם מותר לטלטל גם בין חצר לחצר.

לדעת חכמים, מאחר שנשתתפו במבוי, שוב אין צריכים לערב חצירות זו עם זו, ומותרים להוציא מזו לזו דרך פתחים שביניהם, שהרי שיתוף המבוי שהן פתוחות בו מחברם, וסומכים על שיתוף המבוי תחת עירוב של חצר.

ולדעת רבי אלעזר בן תדאי, אין סומכים על שיתוף במקום עירוב, וכדי שיהיו מותרים לטלטל בין החצירות דרך פתחים שביניהן, עליהם לעשות גם עירובי חצירות.

ואמר רב ברונא אמר רב, הלכה כרבי אליעזר בן תדאי.

לא עבדינן כתרי חומרי בעירובין

מבואר שרב פסק כרבי אלעזר בן תדאי שאין סומכים על שיתוף במקום עירוב. ובדף ע"ב יתבאר בעזה"י שכמו כן רב פסק כרבי מאיר שאין סומכים על עירוב במקום שיתוף.

ומתוך כך שרב פסק כרבי אלעזר בן תדאי, למד רב יוסף שמחלוקתו עם חכמים היא אם סומכים על עירוב במקום שיתוף.

והנה הסיבה שלא היה די בכך שיפסוק כרבי אלעזר בן תדאי מובנת, כי אם היה פוסק רק כמותו, היה מקום לומר, שרק על שיתוף יין אין סומכים במקום עירוב, כי היין אינו כשר לעירוב.

אבל על שיתוף פת סומכים גם במקום עירוב, ולכן הוצרך לפסוק הלכה כרבי מאיר, ללמד שאפילו על שיתוף פת אין סומכים במקום עירוב.

והסיבה שלא די היה לפסוק כרבי מאיר, כי כלל בידינו, שבדיני עירובין אין מחמירים שתי חומרות של תנא אחד.

ובדין זה הלא יש שלוש דעות: דעה אחת שסומכים אפילו על שיתוף יין במקום עירוב. דעה שניה שסומכים רק על שיתוף פת במקום עירוב. ודעת רבי מאיר שכלל אין סומכים על שיתוף במקום עירוב.

ונמצא רבי מאיר מחמיר שתי חומרות, וכדי שתהא הלכה כדבריו, תחילה יש לפסוק כרבי אלעזר בן תדאי, המחמיר חומרא אחת, ורק אז לפסוק כרבי מאיר, המחמיר חומרא שניה.

אבל אין לפסוק מיד כרבי מאיר, לעשות כשתי חומרות שלו, כי בדיני עירובין אין מחמירים שתי חומרות של תנא אחד.

עירובי חצירות בפת ולא ביין

תקנת עירובי חצירות באה להחשיב את כל בני החצר כאילו כולם דרים בבית שבו מונח העירוב.

ומאחר שמטרת העירוב להחשיב את כולם כדרים שם, מערבים רק בפת. אבל לא ביין, שאין אדם קובע דירתו אלא במקום פתו ולא במקום יינו.

שיתופי מבואות בפת וביין

תקנת שיתופי מבואות באה להחשיב את כל החצירות שבמבוי כחצר אחת משותפת. וחצר אינה מקום דירתו של אדם, וכל שראויה לו לתשמישו, קרויה חצרו.

ומאחר שמטרת השיתוף באה להחשיב את החצר כחצר משותפת של כולם, מערבים בין בפת ובין ביין, [ובין בשאר דברים הנזכרים בפרק שלישי].

כי על ידי כל הדברים שמניחים באחת החצירות בשיתוף, יש להחשיב את החצר כחצר משותפת לכולם.

עירוב ושיתוף יחד

מבוי שיש בו חצירות הפתוחות זו לזו, ובכל אחת יש מספר בתים. אם עירבו בו כל חצר לעצמה, מותרים בכל חצר להוציא מהבתים לחצר. ואם עירבו החצירות יחד [דרך פתחיהם], מותרים לטלטל גם מחצר לחצר. ואם נשתתפו במבוי, מותרים גם לטלטל מהחצירות למבוי.

ולהלן יתבאר בעזה"י, האם כדי להיות מותרים בטלטול, גם בחצרות וגם במבוי, צריכים לעשות גם עירוב וגם שיתוף, או שדי באחד מהם. ונחלקו בזה חכמים ורבי מאיר, ונאמרו שני אופנים לבאר מחלוקתם.

אופן א. נחלקו אם מתוך שהיין מועיל לשיתוף מועיל גם לעירוב.

כלומר, הכל מודים, שניתן לעשות עירוב בלבד, או שיתוף בלבד, ובכך יהיו מותרים לטלטל בכל החצירות ובכל המבוי כאילו עירבו וגם נשתתפו. [=סומכים על עירוב במקום שיתוף].

אלא שלדעת רבי מאיר, כל זה כשעירבו או נשתתפו בפת, שמאחר שהפת מועילה הן לעירוב והן לשיתוף, כשעירבו בה, הרי זה כאילו גם נשתתפו בה, וכשנשתתפו בה, הרי זה כאילו גם עירבו בה.

אבל כשנשתתפו ביין, הדבר מועיל רק לשם שיתוף ולא לשם עירוב, ועדיין צריכים לערב כדי להתיר את הטלטל מהבתים לחצרות ובין החצרות, [שלא לשכח תורת עירוב מן התנוקות שיאמרו אבותינו לא עירבו].

ולדעת חכמים, אף על פי שאין היין מועיל לשם עירוב, כשנשתתפו בו, מתוך שהועיל לשם שיתוף, מועיל הוא גם לשם עירוב, ואין צריך לערב יחד עם השיתוף.

דף עב

אופן ב. נחלקו אם סומכים על עירוב במקום שיתוף.

לדעת רבי מאיר, אין סומכים על שיתוף במקום עירוב ולא על עירוב במקום שיתוף, ואפילו אם עירבו או נשתתפו בפת, הדבר מועיל להם רק למה שעשו.

כלומר אם עירבו בפת, אפילו עירבו כל החצירות יחד, עדיין אסורים לטלטל מהחצירות למבוי עד שיעשו שיתופי מבואות.

ואם נשתתפו בפת, עדיין אסורים לטלטל מהבתים לחצירות, עד שיעשו עירובי חצירות.

ולדעת חכמים, כשעירבו או נשתתפו בפת, מאחר שהפת מועילה הן לעירוב והן לשיתוף, כשעירבו בה, הרי זה כאילו גם נשתתפו בה, וכשנשתתפו בה, הרי זה כאילו גם עירבו בה [=סומכים על עירוב במקום שיתוף].

אבל כשנשתתפו ביין, הדבר מועיל רק לשם שיתוף ולא לשם עירוב, ועדיין צריכים לערב כדי להתיר את הטלטל מהבתים לחצרות ובין החצרות, [שאין לומר, מתוך שהועיל היין לשיתוף, מועיל גם לעירוב].

וכפי הביאור האחרון, כך יישב רב גידל אמר רב את הברייתא, ואם כן לשון זו עיקר, ונחלקו חכמים מה הדין.

לדברי רב יהודה אמר רב, הלכה כרבי מאיר, ודורשים זאת ברבים.

ולדברי רב הונא, מנהג כרבי מאיר, ואין דורשים זאת ברבים, אבל יחיד הבא לשאול, מורים לו לעשות רבי מאיר.

ולדברי רבי יוחנן, נהגו העם כרבי מאיר, כלומר אף ליחיד אין מורים לעשות כרבי מאיר, אבל מי שעושה כמותו, אין מוחים בידו.

חמשה חבורות ששבתו בטרקלין אחד

חצר שיש בה בתים הרבה, ובכל אחד דרה חבורה אחת של בני אדם. ובית אחד חלוק מתוכו לחמישה חלקים, ובהם דרים חמש חבורות של בני אדם, שלכל חבורה פתח לצאת בו לחצר.

פעמים כל חמש החבורות נחשבות כאחת, וכל אחד מהם מותר לטלטל בכל הבית, וכשבאים לערב עם שאר בני חצר, די בכך שאחד מהם יערב, ויועיל לכל בני הבית.

ופעמים כל אחת מחמש החבורות נחשבת לעצמה, כאילו דרו בחמש בתים נפרדים, וכדי שכל אחד מהם יוכל לטלטל בכל הבית, צריכים כל בני הבית לערב יחד. ואם לא עירבו החבורות הללו יחד, ובאו כל בני חצר לערב, צריכים שכל אחת מהחבורות שבבית תתן חלק בפני עצמה בעירוב.

א. דעת רב נחמן ללשון ראשון.

כשהיה הבית חלוק מתוכו בין החבורות במחיצות של עשרה טפחים. מאחר שלכל חלק יש פתח בפני עצמו לחצר, הכל מודים שכל חלק

מהבית נחשב כבית בפני עצמו. וכדי שיהיו מותרים לטלטל מכאן לכאן, צריכים לערב ביניהם.

ואם לא עירבו ביניהם, ובאו כל בני חצר לערב, צריכים שכל אחת מהחבורות שבבית תתן חלק בפני עצמה בעירוב.

וכשהיה הבית חלוק מתוכו במחיצות פחות מעשרה טפחים, כגון במחיצות מסיפס [=מחיצה נמוכה של חתיכות עצים], **בזה נחלקו בית שמאי ובית הלל.**

לדעת בית שמאי, גם באופן הזה, כל חלק מהבית נחשב כבית בפני עצמו, והדין כנ"ל.

ולדעת בית הלל, באופן הזה, כל הבית נחשב כבית אחד, ומותר לכל בני החבורות שבו לטלטל בכולו בלא עירוב ביניהם, וכשבאים לערב עם שאר בני חצר, די בכך שאחד יערב עבור כולם.

ב. דעת רב נחמן ללשון שני.

אין חילוק בין מחיצות נמוכות מעשרה טפחים לבין מחיצות גבוהות עשרה טפחים או יותר, ובשני האופנים נחלקו בית שמאי ובית הלל.

לבית שמאי, בשני האופנים הללו, כל חלק מהבית נחשב כבית בפני עצמו, וטעונים עירוב לטלטל ביניהם.

ואם לא עירבו ביניהם, ובאו כל בני חצר לערב, צריכים שכל אחת מהחבורות שבבית תתן חלק בפני עצמה בעירוב.

ולדעת בית הלל, בשני האופנים הללו, כל הבית נחשב כבית אחד, ומותר לכל בני החבורות שבו לטלטל בכולו בלא עירוב ביניהם, וכשבאים לערב עם שאר בני חצר, די בכך שאחד יערב עבור כולם.

ג. דעת אחד האמוראים [רבי חייא או רבי שמעון ברבי].

כשהיה הבית חלוק מתוכו במחיצות פחות מעשרה טפחים, כגון במחיצות מסיפס [=מחיצה נמוכה של חתיכות עצים], הכל מודים שכל הבית נחשב כבית אחד, ומותר לכל בני החבורות שבו לטלטל בכולו בלא עירוב ביניהם, וכשבאים לערב עם שאר בני חצר, די בכך שאחד יערב עבור כולם.

וכשהמחיצות מגיעות עד התקרה, הכל מודים, שכל חלק מהבית נחשב כבית בפני עצמו, וטעונים עירוב לטלטל ביניהם. ואם לא עירבו ביניהם, ובאו כל בני חצר לערב, צריכים שכל אחת מהחבורות שבבית תתן חלק בפני עצמה בעירוב.

ומחלוקת בית שמאי ובית הלל היא במחיצות גבוהות עשרה או יותר שאינן מגיעות לתקרה.

לדעת בית שמאי, מאחר שהמחיצות גבוהות עשרה, כל חלק מהבית נחשב כבית בפני עצמו, וטעונים עירוב לטלטל ביניהם.

ואם לא עירבו ביניהם, ובאו כל בני חצר לערב, צריכים שכל אחת מהחבורות שבבית תתן חלק בפני עצמה בעירוב.

ולדעת בית הלל, מאחר שאין המחיצות מגיעות לתקרה, כל הבית נחשב כבית אחד, ומותר לכל בני החבורות שבו לטלטל בכולו בלא עירוב ביניהם, וכשבאים לערב עם שאר בני חצר, די בכך שאחד יערב עבור כולם.

ד. דעת אחד האמוראים [רבי שמעון ברבי או רבי חייא].

כל שאין המחיצות מגיעות לתקרה אפילו הן גבוהות הרבה, הכל מודים שכל הבית נחשב כבית אחד, ומותר לכל בני החבורות שבו לטלטל בכולו בלא עירוב ביניהם, וכשבאים לערב עם שאר בני חצר, די בכך שאחד יערב עבור כולם.

ומחלוקת בית שמאי ובית הלל היא רק כשהמחיצות מגיעות לתקרה.

לדעת בית שמאי, מאחר שהמחיצות מגיעות לתקרה, כל חלק מהבית נחשב כבית בפני עצמו, וטעונים עירוב לטלטל ביניהם.

ואם לא עירבו ביניהם, ובאו כל בני חצר לערב, צריכים שכל אחת מהחבורות שבבית תתן חלק בפני עצמה בעירוב.

ולדעת בית הלל, אף כשהמחיצות מגיעות לתקרה, כל הבית נחשב כבית אחד, ומותר לכל בני החבורות שבו לטלטל בכולו בלא עירוב ביניהם, וכשבאים לערב עם שאר בני חצר, די בכך שאחד יערב עבור כולם.

ולדעת בית הלל, אף כשהמחיצות מגיעות לתקרה, כל הבית נחשב כבית אחד, ומותר לכל בני החבורות שבו לטלטל בכולו בלא עירוב ביניהם, וכשבאים לערב עם שאר בני חצר, די בכך שאחד יערב עבור כולם.

	מסיפס פחות מעשרה	מחיצה עשרה ואינה מגיעה לתקרה	מחיצה המגיעה לתקרה
לשון ראשון של רב נחמן	מחלוקת בית שמאי ובית הלל	לדברי הכל כחמישה בתים	לדברי הכל כחמישה בתים
לשון שני של רב נחמן	מחלוקת בית שמאי ובית הלל	מחלוקת בית שמאי ובית הלל	לדברי הכל כחמישה בתים
רבי חייא או רבי שמעון ברבי	לדברי הכל כבית אחד	מחלוקת בית שמאי ובית הלל	לדברי הכל כחמישה בתים
רבי שמעון ברבי או רבי חייא	לדברי הכל כבית אחד	לדברי הכל כבית אחד	מחלוקת בית שמאי ובית הלל

והנה בברייתא הובאו דברי רבי יהודה הסבר

[=בעל סבא. ועל שם חריפותו נקרא כן], וכך אמר :

לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על מחיצות המגיעות לתקרה, שצריכים עירוב לכל חבורה וחבורה. על מה נחלקו, על מחיצות שאין מגיעות לתקרה, שבית שמאי אומרים עירוב לכל חבורה וחבורה, ובית הלל אומרים עירוב אחד לכולן.

ומדברי רבי יהודה הסבר נדחית הדעה הראשונה שכן מבואר מדבריו שמחלוקתם היא גם במחיצות עשרה

וכמו כן מדברי רבי יהודה הסבר נדחית הדעה האחרונה, שכן מבואר מדבריו שכשהמחיצות מגיעות לתקרה לא נחלקו.

אבל לדעה השלישית יש סיוע מדברי רבי יהודה הסבר, שכן מבואר מדבריו, שהמחלוקת היא במחיצות שאין מגיעות לתקרה ולכאורה הכוונה למחיצות עשרה.

ולדעה השנייה אמנם אין סיוע, אבל אין דחיה, כי אף שמבואר מדבריו שנחלקו במחיצות עשרה, יתכן שבאמת נחלקו גם במסיפס, והסיבה שהזכיר מחיצות, שמשמע עשרה, כי רצה לומר, שאפילו בהן בית הלל מתירים.

ואמר רב נחמן אמר רב, שהלכה כרבי יהודה הסבר, וכשהמחיצות מגיעות לתקרה הכל מודים שכל חלק מהבית נחשב לבית בפני עצמו.

ולדברי רב נחמן בר יצחק, זהו הדין המובא בסוף משנתנו, "ומודים בזמן שמקצתן שרויין בחדרים ובעליות, שצריכין עירוב לכל חבורה וחבורה", שהכוונה לבית החלוק מתוכו כעין חדרים כעין עליות, כלומר שהמחיצות מגיעות לתקרה.

חמישה שעירבו יחד ובאים לערב עם אחרים

עד עתה נתבאר, שמחלוקת בית שמאי ובית הלל לעניין חמישה ששבתו בטרקלין אחד, היא, האם המחיצות מחלקות את הטרקלין, להחשיב כל חבורה בבית אחר, או שנחשבים כולם בבית אחד.

ולדעת ברייתא אחת, לא בזה נחלקו בית שמאי ובית הלל, אלא שניהם דברו בטרקלין כזה שאין בו מחיצות לחלק בין החבורות, ולכן לדברי הכל, כל בני החבורות מותרים לטלטל בכל הטרקלין. כי מאחר שאין מחיצות מחלקות ביניהם, נחשבים הם כולם כאילו עירבו כולם יחד והרי הם בבית אחד.

ומחלוקת בית שמאי ובית הלל היא רק לעניין העירוב עם שאר בני חצר, ונאמרו בזה שתי לשונות.

א. נחלקו כשמוליכים את העירוב למקום אחר.

ללשון ראשון, הכל מודים, שמאחר שכולם נחשבים כמעורבים יחד, אם באו בני חצר לערב עימם, ולהניח את העירוב אצלם, די בכך שיתנוהו אצל חבורה אחת מהטרקלין, ובכך כל בני החצר מעורבים עם בני הטרקלין.

ומחלוקת בית שמאי ובית הלל היא כשבאו בני חצר לערב עימם, ולהניח את העירוב אצל אחד מבני חצר.

לדעת בית שמאי, מאחר שאין העירוב אצל בני טרקלין, כל חבורה מחבורות הטרקלין, צריכה להוליך עירוב בפני עצמה.

ולדעת בית הלל, מאחר שבטרקלין כולם נחשבים מעורבים יחד, די בכך שאחד מבני הטרקלין יוליך עירוב עם שאר בני חצר, ומועיל עירובו לכל בני הטרקלין.

ב. נחלקו כשהעירוב בא אצלם.

ללשון שני, הכל מודים, שאף על פי שבטרקלין כולם נחשבים כמעורבים יחד, מכל מקום אם באו בני חצר לערב עימם, ולהניח את העירוב אצל אחד בני חצר, כל חבורה מחבורות הטרקלין, צריכה להוליך עירוב בפני עצמה.

ומחלוקת בית שמאי ובית הלל היא, כשבאו בני חצר לערב עימם, ולהניח את העירוב אצלם.

לדעת בית שמאי, אף על פי שהעירוב בא אצל בני הטרקלין, מאחר שבכך מתערבים עם כל בני חצר, כל חבורה מחבורות הטרקלין, צריכה לתת עירוב בפני עצמה.

ולדעת בית הלל, מאחר שבטרקלין כולם נחשבים מעורבים יחד, כשהעירוב בא אצלם, די בכך שאחד מבני הטרקלין יתן עירוב עם שאר בני חצר.

דפים עב-עג

מי נחשב בן חצר לאסור ולהצריך עירוב

נתבאר, שכשיש בחצר מספר בתים, שכל אחד של אדם אחר, מאחר שהבתים כל אחד רשות בעליו, והחצר משותפת לכולם, אף על פי שהכל רשות היחיד, אסור לטלטל מהבתים לחצר.

כי כל שאין שתי רשויות היחיד של אותם בעלים, אסרו חכמים לטלטל מזו לזו, עד שיערבו, ותחשב כל הרשות של כולם בשותפות.

ולדברי הכל, מי שדר בחצר אחת, ויש לו בחצר אחרת בית שער, אכסדרה או מרפסת, אין הרשות הזו חשובה, להצריך את החצר ההיא בעירוב.

ולכן אם יש באותה חצר אדם אחד בלבד, הוא מותר בטלטול לחצר בלא עירוב, כאילו אין בה בית נוסף זולת ביתו.

וכן אם יש בה מספר בני אדם, ועירבו בלעדי בעל בית השער האכסדרה או המרפסת, מותרים הם בטלטול לחצר, כאילו אין בה בית נוסף מלבד בתיהם.

ולדעת חכמים, דווקא בית שער אכסדרה או מרפסת אינם נחשבים כבתי חצר, לאסור את הטלטול בה, ולהצריכה עירוב. אבל מי שיש לו בחצר בית התבן, או בית הבקר, או בית העצים, או בית האוצרות, אף על פי שאינו דר שם כלל, נחשב הוא כמי שדר שם, והרי זה אוסר את הטלטול בחצר עד שיערבו עמו.

ולדעת רבי יהודה [שסוגיית רב ושמואל כמותו], אין הבית שבחצר אוסר על בני החצר את הטלטול, ואינו מצריכם בעירוב עמו, אלא אם כן הוא בית שדרים בו בני אדם.

ואמר רבי יהודה, מעשה בבן נפחא, שהיו לו חמש חצרות באושא, ובא מעשה לפני חכמים, ואמרו, **אינו אוסר אלא מקום דירה בלבד.**

- **לדעת רב**, מקום דירה הוא המקום שבו האדם אוכל את לחמו [=מקום פיתא], ולכן, אם הוא לן במקום אחד, ואוכל במקום אחר, אוסר רק במקום שאוכל בו.

- **ולדעת שמואל**, מקום דירה הוא המקום שבו האדם לן [=מקום לינה], ולכן, אם הוא אוכל במקום אחד, ולן במקום אחר, אוסר רק במקום שלן בו.

ומחלוקת רב ושמואל היא ברוב בני אדם, שלדעת רב, רוב בני אדם דעתם להיות דירתם במקום אכילתם. ולדעת שמואל, רוב בני אדם דעתם להיות דירתם במקום לינתם.

יוצאים מכלל זה, הרועים, והקייצים [=שומרי תאנים שבשדות שהן שטוחות שם להתייבש לקציעות], **והבורגנים, ושומרי פירות שבשדות, שאם דרכם ללון בשדה, אף על פי שאוכלים בעיר, לדברי הכל דירתם בשדה במקום לינתם, וממקום לינתם בשדה מודדים להם תחום שבת.**

והטעם לכך, כי אנו סהדי [=אנו עדים], כלומר ידוע לכל, שמאחר שצריכים להיות בשדה לשמור, אם היו מביאים להם את לחמם לשדה למקום לינתם, היה הדבר עדיף להם ולכן עיקר דירתם בשדה במקום לינתם.

אמנם אם רגילים ללון בעיר במקום אכילתם ודאי עיקר דירתם בעיר, ואפילו אם היו בשדה בשעת כניסת היום, הרי הם כאנשי העיר שכל העיר להם כארבע אמות ויש להם חוצה לה אלפיים אמה לכל רוח.

בנים מקבלי פרס מאביהם

נתבאר, שנחלקו רב ושמואל, אם מקום האכילה נחשב כדירה להצריך עירוב עם שאר בני החצר, או שמקום הלינה נחשב כדירה להצריך עירוב עם שאר בני החצר.

ויש אופן, שבו יהיו בחצר חמישה בתים, שבכל אחד דר אדם אחר, והוא גם אוכל וגם ישן בביתו, ובכל זאת אין החצר צריכה עירוב, וכולם מטלטלים מבתיהם לחצר.

והוא, **כשיהיו כל בני החצר אב ובניו, וכל הבנים נוטלים את סעודתם מבית אביהם.**

מאחר שכולם סומכים על מזון האב, הרי הם כמעורבים יחד, ואינם צריכים להניח עירוב.

אלא מאחר שאינם מעורבים עירוב גמור, אם יש בחצר בני אדם נוספים, שאינם מעורבים עם האב ובניו, מחמתם צריך להניח עירוב בחצר.

ומעתה, אם מניחים את העירוב באחד מהבתים האחרים, מתוך כך שכל שאר האחרים אוסרים עד שיערבו, גם כל הבנים והאב אוסרים עד שיערבו, וכל אחד מהם צריך לתת חלקו בפני עצמו בעירוב.

אבל כשמניחים את העירוב בבית האב, כשם שהאב עצמו אינו צריך להניח עירוב, כפי שנתבאר בדף מ"ט, שבית שמניחים בו את העירוב אינו צריך לתת חלק בעירוב. מעתה גם כל הבנים הנמשכים אחר האב הרי הם כמותו, ואינם צריכים לתת חלק בעירוב.

אביי מזכיר לרב יוסף את תלמודו

אמר רב יוסף, לא שמיע לי הא שמעתא, כלומר, לא שמעתי שמועה זו שאמר רב מקום פיתא גורם. שרב יוסף חלה ושכח תלמודו, והיה אביי תלמידו מזכירו.

אמר לו אביי, אתה אמרת לנו שמועה זו בעצמך, ועל דין זה אמרת לנו את השמועה הזו. האחים שהיו אוכלים על שלחן אביהם וישנים בבתיהם, צריכים עירוב לכל אחד ואחד. ואמרנו לך, שמע מינה מקום לינה גורם, ואמרת לנו על כך, אמר רב יהודה אמר רב, במקבלי פרס שנו.

דף עג

מקבלי פרס נוספים

נתבאר, שכשהיו בחצר אחד חמישה בנים ואביהם, וכל אחד מהבנים אוכל וישן בביתו שלו, אבל כולם נוטלים את מאכלם מבית האב.

[אם אין בחצר בני אדם נוספים], הרי הם כמעורבים, ומותרים לטלטל מהבתים לחצירות בלא עירוב. ולהלן יתבאר בעזה"י האם כן הדין גם במקבלי פרס המנויים להלן.

ב. נשים מקבלות פרס מהבעל.

לדעת רבי יהודה בן בתירא, חצר שדרים בה אדם אחד וחמש נשותיו, כל אחת בדירה אחרת, וכל אחת אוכלת וישנה בדירתה, אבל כולן נוטלות מאכלן מהבעל. הרי הן כחמישה אחים המקבלים פרס מאביהם, והרי הן כמעורבות, ומותרות לטלטל מהבתים לחצר בלא עירוב.

ולדעת רבי יהודה בן בבא, נשים המקבלות פרס מהבעל אינן כאחים המקבלים פרס מהאב, אלא כל אחת נחשבת לעצמה, ואינה נמשכת אחר דירת הבעל. ולפיכך, כדי שיהיו מותרות לטלטל מהבתים לחצר, עליהן לערב.

ג. עבדים מקבלי פרס מהאדון.

לדעת רבי יהודה בן בתירא, חצר שדרים בה אדון אחד וחמשת עבדיו, כל אחד בדירה אחרת, וכל אחד אוכל וישן בדירתו. אפילו אם כולם נוטלים מאכלם מבית האדון, אינם כאחים המקבלים פרס מהאב, [ולא כנשים המקבלות פרס מהבעל], אלא כל אחד נחשב לעצמו, ואינו נמשך אחר דירת האדון. ולפיכך, כדי שיהיו מותרים לטלטל מהבתים לחצר, עליהם לערב.

ולדעת רבי יהודה בן בבא, עבדים המקבלים פרס מהאדון הרי הם כאחים המקבלים פרס מהאב, והרי הן כמעורבים, ומותרים לטלטל מהבתים לחצר בלא עירוב.

ואמר רב, שהטעם לכך כי נאמר, "וְדִנְיָאֵל בְּעָא מִן מְלָאָא וּמִנֵּי עַל עֲבִידָתָא דִּי מְדִינַת בְּבַל לְשִׁדְרָא מִישָׁא וְעַבְדֵּי נְגוּ וְדִנְיָאֵל בְּתִרְעָא מְלָאָא" (דניאל ב' מ"ט), כלומר, בכל מקום שהיה דניאל, נחשב הוא כנמצא בשער המלך. וכמו כן, כל העבדים בכל מקום שהם, הרי הם כנמצאים בבית האדון.

ד. תלמידים מקבלי פרס מהרב.

לדברי הכל, חצר שדרים בה רב אחד וחמשת תלמידיו, כל אחד בדירה אחרת, וכל אחד אוכל וישן בדירתו, אבל כולם נוטלים מאכלם מבית הרב, הרי הם כאחים המקבלים פרס מהאב, והרי הן כמעורבים, ומותרים לטלטל מהבתים לחצר בלא עירוב.

וכן אמר רבי חייא כשהיה תלמיד בבית מדרשו של רבי והיה מקבל ממנו פרס, אין אנו צריכין לערב, שהרי אנו סומכים על שולחנו של רבי.

וכן אמר רב כשהיה תלמיד בבית מדרשו של רבי חייא והיה מקבל ממנו פרס, אין אנו צריכין לערב, שהרי אנו סומכים על שולחנו של רבי חייא.

מקום דירה לקנות שביתה לענין תחומין

לדברי רב ששת, **התלמידים שהולכים לאכול בבית המארחים, וישנים בבית המדרש, קונים שביתה בבית המדרש, ולא במקום אכילתם.**

והסיבה לכך, כי ידוע לכל, שעיקר רצונם להיות בבית המדרש, ואם היו מביאים להם את מזונם לבית המדרש, היו מעדיפים לאכול שם ולא בבית מארחם.

ואין זה כמי שמניח פת לעירובו בסוף התחום, וחוזר ולן בביתו, שקנה שביתה במקום הפת ולא במקום לינתו.

כי זה שמניח עירובו, ידוע לכל שעיקר רצונו לקנות שביתה במקום הנחת הפת, שהרי רוצה ללכת מחר על ידי עירובו לאותה רוח, ואם היה מוצא בית דירה ללון בו במקום עירובו, היה מעדיף לישון שם, ולא בביתו.

שלושה דינים שנאמרו באב ובנו רב ותלמידו

א. כיחידים דמו.

בהמשך יתבאר בעזה"י, שכשיש שתי חצירות זו לפנים מזו, ובני הפנימית יוצאים דרך החיצונה, כשבני הפנימית מותרים לטלטל בחצרם, [כגון שדר בה יחיד, או שדרו בה רבים ועירבו], אינם אוסרים על בני החיצונה, ויכולים בני החיצונה לערב לעצמם ללא הפנימית. וכשבני הפנימית אוסרים לטלטל בחצרם, [כגון שהיו רבים ולא עירבו], הרי אלו אוסרים על בני החיצונה, ואין מועיל עירוב לבני החיצונה.

ואם היו בחצר הפנימית אב ובנו, או רב ותלמידו, בלא אחרים, החצר הפנימית נחשבת כמעורבת, אף על פי שלא עירבו, ואינם אוסרים על החיצונה.

כן פירש רש"י. ור"י פירש עניין זה באופן אחר, והוא, שעד עתה למדנו, שחצר שיש בה רק אב ובנו אינה צריכה עירוב, ועתה למדנו, שאפילו מבוי שיש בו רק אב ובנו, אינו צריך עירוב. שהיה מקום לומר, מאחר שיש בכל המבוי רק אב ובנו, לא יהיו מותרים בלא עירוב, שלא תשתכח תורת עירוב, ולכן אמרו, שלא חשו לכך, ואף באופן הזה מותרים בלא עירוב.

ב. אין צריכים לערב.

כפי המבואר לעיל.

ג. מבוי שלהם נותר בלחי וקורה.

כלל בידינו שאין המבוי נותר בטלטול על ידי לחי או קורה, אלא אם כן היו בו לכל הפחות שתי חצירות.

ומעתה, כשהיו במבוי שתי חצירות, אחת של

האב ואחת של הבן, אף על פי שהן נחשבות כחצר אחת, ומותרים לטלטל מזה לזה בלא שיתוף, מכל מקום, מאחר שבאמת שתי חצירות הן, הרי זה מבוי שיש בו שתי חצירות, שהוא ניתר בלחי או קורה.

המבוי לחצירות כחצר לבתים

שנינו במשנתנו, שהמבוי לחצירות כחצר לבתים, כלומר כשם שאסור להוציא מן הבתים לחצר בלא עירוב, כך אסור להוציא מן החצר למבוי בלא שיתוף.

והחידוש בזה, שלא תאמר, דווקא חצר צריכה עירוב, כי הבתים רשויות של יחיד, והחצר רשות של רבים, ולכן אסרו חכמים לטלטל מרשות זו לרשות זו בלא עירוב, אבל מבוי וחצרות, שניהם רשויות של רבים, ויהיו מותרים בלא עירוב.

ומבואר בסוגיתנו, שבדבר נוסף שווה המבוי לחצר, שכשם שבחצר, אם שכח אחד מבני חצר ולא עירב עם כולם, הוא מבטל להם רשותו, ומותרים לטלטל מהבתים לחצר. כך במבוי, אם שכחו בני חצר אחת להשתתף במבוי עם שאר חצירות, בני אותה חצר מבטלים רשותם במבוי לבני שאר חצירות, והם מותרים לטלטל מהחצירות למבוי.

אופן שבו לדברי הכל סומכים

על שיתוף במקום עירוב

כבר נתבאר בדף ע"ב, שלדעת רבי מאיר, אין עירוב מועיל במקום שיתוף, ואין שיתוף מועיל במקום עירוב.

ולכן, **אם היו במבוי אחד חמש חצירות**, ועירבו כל החצירות [יש אומרים שכל אחת עירבה לעצמה. ויש אומרים אפילו עירבו כולן יחד דרך פתחים שביניהם], אבל לא נשתתפו במבוי, מותרים לטלטל בכל החצרות [אף מזו לזו], אבל אסורים לטלטל מהחצירות למבוי.

וכן הדין אף אם נשתתפו במבוי כל החצירות חוץ מאחת, מאחר שלא נשתתפו כולם, אותה חצר שלא נשתתפה, אוסרת על כולן את השיתוף, והרי הוא בטל, והעירוב שעירבו כולם אינו מועיל להתיר את הטלטול למבוי, שאין סומכים על עירוב במקום שיתוף.

ויש אופן שבו מודה רבי מאיר, שסומכים על השיתוף במקום עירוב, והוא **כשכל החצירות נשתתפו במבוי, ורובן עירבו לעצמן, חוץ מאחת שלא עירבה לעצמה**.

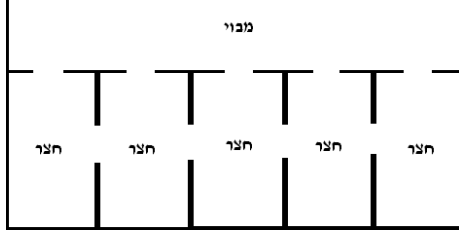
באופן הזה מודה רבי מאיר, שאותה חצר שלא עירבה מטלטלת בחצר ובמבוי על ידי השיתוף.

כי הסיבה שבכל מקום לדעת רבי מאיר אין סומכים על השיתוף במקום עירוב, כדי שלא תשתכח תורת עירוב מהתינוקות, שיראו שמשתתפים ולא מערבים.

אבל במבוי כזה, שרוב החצירות עירבו, אין לחוש שתשתכח תורת עירוב, ואחת החצירות שבו יכולה לסמוך על השיתוף במקום עירוב.

חמש חצירות פתוחות זו לזו ופתוחות למבוי

מתוך המשנה כמו שהיא שנויה, מבואר, שמבוי שיש בו מספר חצירות, שכולן פתוחות זו לזו, ועירבו כולם יחד, עדיין יכולים לעשות שיתופי מבואות, להתיר את הטלטול מהחצירות למבוי.

ולדעת רב, **כשכל החצירות פתוחות זו לזו, ועירבו כולן יחד, אינם יכולים לעשות שיתופי מבואות. ונאמרו שני טעמים לדברי רב**.

א. כל שיתוף שאין מכניסו ומוציאו דרך פתחים במבוי אינו שיתוף.

לדברי רב יוסף, טעמו של רב הוא, משום שלדעת רב, אין השיתוף מועיל, אלא אם כן כל אחד מהחצירות המשתתפות, מוציאה את חלקה בשיתוף מהחצר למבוי דרך פיתחה למבוי, וחוזרת ומכניסה את חלקה בשיתוף לחצר שבו מניחים אותו, דרך פתחה של אותה חצר למבוי. אבל אם יכניסוהו דרך פתחים שמחצר לחצר, אין נראה כשיתוף מבוי, ואינו מועיל.

ולפיכך, כל מבוי שיש פתחים בין כל החצירות שבו, יש לחוש, שמא לא יוליכו בו את השיתוף מחצר לחצר דרך פתחי החצירות למבוי, אלא דרך הפתחים שבין החצירות, ולא יקנה השיתוף, ומחמת החשש הזה, אמרו, שכל מבוי שיש פתחים בין כל החצירות שבו, אין מועיל בו שיתוף.

ולכאורה, מהטעם הזה לא יועיל שיתוף במבוי הזה, בין כשעירבו החצירות יחד, בין כשלא עירבו יחד. ויל"ע.

ודברי רב יוסף נדחו, מברייתא, בה מבואר, שהשיתוף מועיל גם כשלא הביאו אותו כלל מכל החצירות, ומתחילה היה רק בחצר אחת.

ב. אין מבוי ניתר בלחי וקורה עד שיהיו בתים וחצירות פתוחים לתוכו.

מסקנת הגמרא, שטעמו של רב, שאין שיתוף

מועיל למבוי שעירבו בו כל החצירות יחד, כי לדעת רב אין המבוי נידון כמבוי, להיות מותר בלחי או קורה, וכן להיות מותר בשיתוף, אלא אם כן היו בו לכל הפחות שתי חצירות ובכל חצר שני בתים.

ומבוי שעירבו בו כל החצירות יחד, הרי כולם נחשבות כחצר אחת, ולכן אינו נחשב כמבוי להיות מותר בשיתוף.

ומהטעם הזה רק כשעירבו כל החצירות יחד, לא יועיל שיתוף במבוי הזה, אבל כשלא עירבו יחד אף על פי שיש פתחים ביניהם מועיל השיתוף.

הנחת עירוב ושיתוף מפת שעל השלחן

חצר שלא עירבו בה, ובשעת כניסת השבת היו יושבים בה כל בני החצר יחד באחד מהבתים, ואוכלים, יכולים לסמוך על הפת שעל השלחן, שתהא להם לעירוב החצר.

ומבוי שלא נשתתפו בו, ובשעת כניסת השבת היו יושבים בו כל בני המבוי יחד באחת מהחצירות, ואוכלים, יכולים לסמוך על הפת שעל השלחן, שתהא להם לשיתוף המבוי.

דף עד

גגות חצירות וקרפיפות

לדעת רבי שמעון, כל רשויות היחיד הסמוכות זו לזו, ואינן תשמיש תדיר כבית, הרי הן רשות אחת, ומותר לטלטל מזו לזו מה שהיה בהן בתחילת השבת, אף על פי שלא עירבו יחד.

ובכלל זה כל חצירות העיר, וכל גגות העיר, וכל קרפיפות העיר.

ואין צריך לערב מחצר לחצר, אלא בשביל כלים שהיו בכניסת שבת בתוך הבתים שבחצר, שעל ידי עירוב מותר לטלטלם מחצר לחצר, ובלא עירוב אסור.

וכבר נתבאר בדף כ"ג, שנחלקו חכמים על רבי שמעון בדין זה, ואמרו, שאין מטלטלים בכל הרשויות הללו.

ומבואר בסוגיתנו, שלדעת כל האמוראים [רב ושמואל ורבי יוחנן], הלכה כרבי שמעון, שכל החצירות וכל הגגות וכל הקרפיפות נחשבים כרשות אחת, לעניין זה שמותר לטלטל מכאן לכאן את הכלים ששבתו בהם, [כלומר שהיו בהם בכניסת שבת]. אולם בדבר זה נחלקו האמוראים.

לדעת רב, הלכה כרבי שמעון, רק במקום שלא עירבו בכל החצירות, שאז יש בחצירות רק כלים ששבתו בחצירות, אבל כלים ששבתו בבתיים לא יצאו לחצר, כי לא עירבו. ומאחר שיש בחצירות רק כלים ששבתו בהן, מותר לטלטלם מחצר לחצר.

אבל כשעירבו החצירות, מאחר שיש בהם גם כלים ששבתו בבתיים, והוציאום מהבתים לחצר על ידי עירוב, מעתה אין לחלק בין הכלים שבחצר, שאלו ששבתו בחצר יהיו מותרים בטלטול בכל חצירות העיר, ואלו ששבתו בבית לא יצאו מחצר זו, אלא כולם שווים, ואין מטלטלים אותם אלא במקום העירוב.

שכן אם היו מטלטלים את המותרים, היו באים לטלטל גם את האסורים, ולפיכך גזרו על אלו מפני אלו.

ולדעת שמואל ורבי יוחנן, הלכה כרבי שמעון גם במקום שעירבו החצירות, ויש בהם גם כלים ששבתו בבתיים, שאסור לטלטלם לחצר אחרת שלא עירבה עם זו, וגם כלים ששבתו בחצר, שמותר לטלטלם לכל חצירות וגגות וקרפיפות שבעיר, ולא גזרו לאסור את הטלטול של אלו משום אלו.

מבוי הניתר בלחי וקורה

בפרק ראשון נתבאר, שתקנת המבוי הפתוח לגמרי מרוח אחת, שיהא מותר לטלטל בו בשבת, היא, שיתנו בפתחו לחי משהו או קורה, שלא כחצר, שתקנתה בפס אחד ארבעה טפחים, או בשני פסים שכל אחד משהו.

וכמו כן נתבאר בדף י"ב, שכדי שיחשב המבוי כמבוי, להיות מותר בטלטול על ידי לחי או קורה, צריך שיתקיימו בו שני תנאים.

תנאי אחד מוסכם על הכל, והוא, שיהיה אורכו של המבוי יותר על רוחבו.

והתנאי השני הוא, שיהיה במבוי שיעור מסוים של בתים וחצירות, ובתנאי זה נחלקו חכמים, כפי שנבאר עתה בעזה"י.

א. דעת רב.

אין המבוי ניתר בלחי או קורה, עד שיהיו בתים וחצירות פתוחים לתוכו.

- כאן פירש רש"י, שהכוונה לכך שיהיו במבוי שתי חצירות, ובכל חצר שני בתים.

- ובדף י"ב פירש רש"י, שהכוונה לכך שיהיו במבוי שתי חצרות, ובהם יחד שני בתים, כלומר בכל חצר בית אחד.

ב. דעת שמואל.

המבוי ניתר בלחי או קורה, אפילו כשיהיו בו בית אחד וחצר אחת.

- כאן פירש רש"י, שהכוונה לכך שיהיו במבוי בית אחד בלא חצר, וחצר אחת שפתוח לה בית. [ולכאורה זה מתאים עם פירושו לדברי רב בדף י"ב].

- ובדף י"ב כתבו התוס' בשמו, שכוונה לכך שיהיו במבוי בית אחת בלא חצר, וחצר אחת שפתוחים לה שני בתים. [ולכאורה זה מתאים עם פירושו לדברי רב כאן].

ג. דעת רבי יוחנן.

המבוי ניתן בלחי או קורה, אפילו כשתהיה בו חורבה.

- כאן פירש רש"י, שהכוונה לכך שיהיו במבוי חורבה אחת בלא חצר, וחצר אחת שפתוח לה בית. [ולכאורה זה מתאים עם פירושו לדברי שמואל כאן ולדברי רב בדף י"ב].

- ולפי פירושו לדברי רב כאן, לכאורה הכוונה לכך שיהיו במבוי חורבה אחת בלא חצר, וחצר אחת שפתוחים לה שני בתים.

ומכל מקום אף לדברי רבי יוחנן, דווקא חורבה [=בית חרב מדייריו], מועילה למבוי להיות ניתן בלחי או קורה, שהיא דבר הראוי לדור בו. אבל מבוי שיש בו שביל של כרמים, [ועוד חצר ובית אחד, או חצר עם שני בתים], מאחר ששביל של כרמים אינו ראוי לדור בו, אין המבוי הזה ניתן בלחי או קורה.

ולסיכום

לדברי הכל צריך שתהיה במבוי חצר אחת [יש מפרשים שבה בית אחד, ויש מפרשים שבה שני בתים], ודבר נוסף. והמחלוקת היא מה הדבר הנוסף הצריך להיות במבוי.

לדעת רב, צריך שעם החצר הזו תהיה חצר נוספת, [יש מפרשים שגם בה בית אחד. ויש מפרשים שגם בה שני בתים].

ולדעת שמואל, די בכך שעם החצר הזו יהיה בית אחד נוסף אף בלא חצר.

ולדעת רבי יוחנן, די בכך שעם החצר הזו תהיה חורבה אחת אף בלא חצר.

לדעת רבי יוחנן היתר לחי וקורה בלא שיתוף

לדעת רבי יוחנן, האומר, שמבוי שיש בו חצר אחת וחורבה אחת ניתן בלחי וקורה, על כרחך לא עשו במבוי זה שיתופי מבואות, שהרי החורבה אין בה דיורים, וכבר נתבאר לעיל בדף ע"ג, שאין אוסר אלא מקום דירה.

ומאחר שאין החורבה אוסרת על בני החצר במבוי, אין יכולים להשתתף עימה במבוי.

ואם כן, לחי וקורה במבוי זה מועילים רק לעניין זה שיהיה מותר לטלטל בו במבוי עצמו, אבל אסור להוציא בו מהחצר למבוי ומהמבוי לחורבה, שהרי לא נשתתפו.

ואף על פי שאסור לטלטל בו באופן הזה, הלחי והקורה שבו מועילים להתיר בו את הטלטול במבוי עצמו, ולא אמרו חכמים, שמאחר שאסורים לטלטל מכאן לכאן, יהיה אסור לטלטל גם במבוי עצמו.

ואמר רב הונא בר חיננא, שדברי רבי יוחנן אלו, שלא אסרו טלטול במבוי עצמו מחמת האיסור לטלטל מכאן לכאן, הם כסברתו לעניין טלטול בין גגות חצירות וקרפיות, כפי שנתבאר לעיל.

האם שמואל חזר בו

רב ברונא יושב ואמר את השמועה הנ"ל, שלדעת שמואל מבוי שיש בו בית אחד וחצר אחת ניתן בלחי וקורה.

וכששמע זאת רבי אלעזר התפלא ואמר לו, בר בי רב [=בן בית המדרש] האמנם כך אמר שמואל.

וכשעמד רב ברונא על דבריו, שכך אמר שמואל, ביקש ממנו רבי אלעזר שיראה לו היכן שמואל מתאכסן, כדי שיוכל ללכת ולשאול אותו בעצמו, אם אמר כך.

וכשבא לפני שמואל, ואמר לו שמואל שאכן כך אמר, הקשה לו רבי אלעזר, הלא הוא שמואל עצמו אמר, שאין לנו בעירובין אלא כלשון משנתינו, וכך שנינו במשנתנו, "שהמבוי לחצירות כחצר לבתים", משמע, שבמבוי יש חצירות ולא חצר אחת.

וכששמע שמואל את דברי רבי אלעזר, שתק, ולא אמר דבר.

ונסתפקו בגמרא, האם קיבל שמואל את דברי רבי אלעזר, וחזר בו ממה שאמר שדי שיהיה במבוי בית אחד וחצר אחת.

ורצו להביא ראיה מהמבוי שדר בו איבות בר איהי, והתירו שמואל בלחי.

ומסקנת הגמרא שאכן חזר בו שמואל, כפי שיתבאר בעזה"י.

ההוא מבואה דהוה דייר ביה איבות בר איהי

אותו מבוי שדר בו איבות בר איהי, היה בו בית אחד שבו דיורים בלא חצר, ועוד חצר אחת שבה דיורים, ועוד חצר אחת שבה בית כנסת בלא דיורים, ולפיכך אין להחשיב את זו כחצר, ואם כן המבוי נידון כמבוי שיש בו בית אחד וחצר אחת, ועשו לו לחי, והתירו שמואל.

ולאחר מותו של שמואל, בא רב ענן, והפיל את הלחי כדי שלא יסמכו עליו, [כדעת רב, שאמר, שאין המבוי ניתר בלחי או קורה, עד שיהיו בו שתי חצירות].

אמר על כך איבות בר איהי בטרוניה, מבוי שדרנו בו, והסתמכנו בו כל השנים על היתרו של שמואל, לטלטל בו על ידי לחי, יבוא רב ענן וישליכנו ממנו.

ומתחילה אמרו, שמכאן ראייה, ששמואל לא חזר בו מהוראתו, שמבוי שיש בו בית אחד וחצר אחד ניתר בלחי, שהרי כל שנותיו עמד הלחי באותו מבוי, ולא הורה להם שחזר בו, ושוב אינו ניתר בלחי שבו.

ודחו זאת ואמרו שבאמת שמואל חזר בו, והודה שאין המבוי ניתר בלחי וקורה עד שיהיו בו שתי חצירות.

והסיבה שהתיר שמואל את המבוי של איבות בר איהי, כי בזמנו של שמואל המבוי היה נחשב כמבוי שיש בו שתי חצירות, שכן בזמנו של שמואל היה דר חזן באותו בית כנסת שבמבוי, שהיה החזן אוכל בבית אחר, ולן בבית הכנסת.

ומאחר שלדעת שמואל מקום לינה גורם, [כפי שהתבאר בדף ע"ג], נחשב בית הכנסת כמקום דירה, והרי החצר שבה בית הכנסת נידונית כחצר, ואם כן יש במבוי שתי חצירות, ולכן התירו שמואל בלחי.

ואיבות בר איהי טעה, שהיה סבור, שגם לדעת שמואל מקום אכילה גורם, ואם כן לא נחשב בית הכנסת כמקום דירה, והסיבה שהתיר שמואל את המבוי, כי אין צריך שיהיו בו שתי חצירות.

ורב ענן הבין שהוראת שמואל היתה מחמת שהחשיב את בית הכנסת כמקום דירה, ומאחר שלאחר מותו של שמואל שוב לא היה דר החזן בבית הכנסת, ובטל מהיות בית דירה, נעשה המבוי כמבוי שיש בו חצר אחת, ולכן אינו ניתר בלחי.

מבוי שצידו אחד עובד

כוכבים וצידו אחד ישראל

לדברי רב יהודה אמר רב, מבוי שיש בו שתי חצירות, אחת של ישראל ואחת של נוכרי, ובצמוד לביתו של ישראל יש בתי ישראלים אחרים, ויש חלונות ביניהם לבין ביתו של ישראל שבמבוי. אף על פי שבשאר מקומות ניתן לערב בתים אלו יחד דרך חלונות, מאחר שבמבוי זה חצר אחת של נוכרי, אין ישראלים הסמוכים לישראלי מערבים עמו, להועיל להם עירובם להוציא כליהם דרך החצר למבוי. ונאמרו שני טעמים לדין זה.

א. משום שאין מבוי ניתר בלחי וקורה עד שיהיו בתים וחצרות פתוחים לתוכו.

לדברי אביי, יש מקום לומר, שלדעת רב, באמת העירוב שבין הבתים מועיל, לעניין זה שיוכלו לטלטל מבית לבית, ומכל הבתים לחצר.

ורק לעניין הטלטול מהבתים למבוי אין העירוב מועיל.

והסיבה לכך, כי לדעת רב, אין מבוי ניתר בלחי וקורה עד שיהיו בתים וחצירות פתוחים לתוכו, ומעתה, מאחר שדירת הנוכרי אינה נחשבת דירה, מבוי זה הוא מבוי שיש בו חצר אחת, ולכן אין לו היתר לטלטל בו מהחצר למבוי.

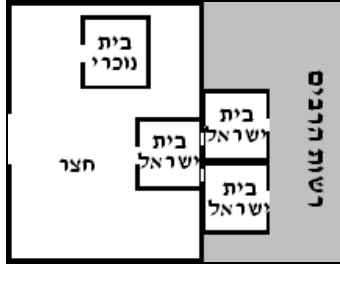
דף עה

ואף שכבר אמר זאת רב בפירוש, שאין מבוי ניתר בלחי וקורה, אם אין בו שתי חצירות, הוצרך לומר גם את הדין הזה, שאין עירוב הבתים מועיל במבוי שחצר אחת של נוכרי, שלא תאמר, לעניין זה דירת הנוכרי תחשב דירה, ויש במבוי שתי חצירות.

ומכל מקום, אף שכשאמר דין זה, ממילא לימד שאין המבוי ניתר בלחי וקורה כשאין בו שתי חצירות, הוצרך לומר גם את הדין ההוא בפירוש, ללמד שצריך שבכל חצר יהיו שני בתים.

אכן אם זה טעמו של רב, דווקא מבוי שצדו אחד נוכרי וצדו אחד ישראל אין מערבים ישראלים שחוצה לו עם ישראל שבתוכו, כי אין במבוי שתי חצירות

אבל חצר שיש בה ישראל ונוכרי, מערבים ישראלים שחוצה לה עם ישראל שבתוכה, להיות מותרים לטלטל לחצר.

וטעם זה נדחה, כי באמת, לדברי רב גם חצר שיש בה ישראל ונוכרי, אין מערבים ישראלים שחוצה לו עם ישראל שבתוכה, להיות מותרים לטלטל לחצר.

ב. משום שאסור לעשות יחיד במקום עובד כוכבים.

מסקנת הגמרא, שהסיבה שרב אסר את העירוב של ישראל הדר עם הנוכרי, עם ישראלים הצמודים לו מחוץ לחצירו, בין כשהנוכרי עמו בחצירו, ובין כשהנוכרי עמו במבוי בחצר אחרת, כי לדעת רב אסור לישראל זה לדור יחידי עם הנוכרי, כדי שלא ילמד ממעשיו.

ולפיכך לא יערבו אלו עמו, ולא ישתמשו עמו במבוי, כדי שיהא יחיד, ויירא מן הנכרי שלא יהרגנו, ויצא.

וכשנתברר שזה טעמו של רב, הבין רב יוסף את מה ששמע מרבי טבלא שאמר על דברי רב הנ"ל, "עובד כוכבים עובד כוכבים". כלומר שהסיבה שאסר רב לערב עם הישראל, היא משום הנוכרי שעמו, [ולא משום שאין כאן שתי חצירות], וחזר על כך שתי פעמים, לומר שהדבר אסור הן בחצר והן במבוי.

עירוב נפרד בשתי חצירות זו לפניו מזו

להלן יתבאר בעזה"י דין שתי חצירות זו לפניו מזו, פנימית פתוחה לחיצונה, וחיצונה פתוחה לרשות הרבים, ולבני הפנימית יש רשות לצאת לרשות הרבים דרך החיצונה, האם כל אחת יכולה לערב לעצמה, ומה הדין כשעירבו יחד, ושכח אחד לערב.

א. עירוב פנימית לעצמה.

לדברי הכל, בני החצר הפנימית יכולים לערב בחצר הפנימית בפני עצמם, בלא בני החיצונה, בין כשעירבו בני החיצונה לעצמם, [לדעת האומרים שיכולים החיצונים לערב לעצמם], ובין כשלא עירבו בני החיצונה כלל.

ואין דינם של הפנימיים תלוי כלל בחיצונה, כי כשהחצר הפנימית מערבת לעצמה, אין שום רשות בחצר זו אלא לבני החצר הפנימית, וכשכולם מערבים, אין מי שיאסור את העירוב.

ואם שכח אחד מהם לערב עימם, הוא לבדו אוסר עליהם, ויכול להתירם, כשיבטל להם את רשותו.

ב. עירוב חיצונית לעצמה.

לדעת רבי עקיבא, אין שום אפשרות שבני החיצונה יערבו לעצמם, בין אם עירבו בני הפנימית לעצמם, ובין אם לא עירבו בני הפנימית לעצמם.

כי לדעתו, **דריסת הרגל אוסרת, בין כשהיא מותרת במקומה, ובין כשהיא אסורה במקומה.**

כלומר מאחר שיש לבני הפנימית רשות להלך בחיצונה, הם נחשבים כבני החיצונה, בין כשעירבו בפנימית, ובין כשלא עירבו בפנימית. וכל שתערב החצר החיצונה בלא בני הפנימית, הרי זו כחצר שלא עירבו בה כולם, שאין העירוב מועיל לה.

ולדעת תנא קמא, יש חילוק בדבר. כשבני הפנימית עירבו לעצמם, מאחר שהם מותרים בחצרם, הם מסתלקים מבני החיצונה [=רגל המותרת במקומה אינה אוסרת], ובני החיצונה יכולים לערב לעצמם.

וכשבני הפנימית לא עירבו לעצמם, [או שעירבו אבל אחד מהם שכח לערב שעירובם בטל], מאחר שהם אסורים בחצרם, אינם מסתלקים מבני החיצונה [=רגל האסורה במקומה אוסרת], ובני החיצונה אינם יכולים לערב לעצמם.

ולדעת חכמים, בכל האופנים בני החיצונה יכולים לערב לעצמם, בין אם עירבו בני הפנימית לעצמם, ובין אם לא עירבו בני הפנימית לעצמם.

כי לדעתם, **דריסת הרגל אינה אוסרת, בין כשהיא מותרת במקומה, ובין כשהיא אסורה במקומה.**

כלומר אף על פי שיש לבני הפנימית רשות להלך בחיצונה, אינם נחשבים בכך כבני החיצונה, ויכולים בני החיצונה לערב לבדם.

ג. עשו דקה.

כל המבטאר עד עתה הוא כשלא עשו בני הפנימית דקה [=דלת קטנה] לפני פתחם לחצר החיצונית.

אבל אם עשו בני פנימית דקה לפני פתחם, **לדברי הכל נסתלקו מהחיצונה, וסילקו מהם דריסת הרגל שלהם, ואף רבי עקיבא מודה, שיכולים בני החיצונה לערב לעצמם.**

שתי חצירות זו לפניו מזו המערבות יחד

לדברי הכל, שתי חצירות זו לפניו מזו, יכולות לערב יחד, ויהיו כולם מותרים בשתי החצירות, ועירוב זה יכולים להניחו באיזו חצר שיבחרו,

בין בפנימית ובין בחיצונה.

ואם שכח אחד מבני החצירות לערב עם כולם בזה יש חילוק בין הניחו את העירוב בפנימית לבין הניחו את העירוב בחיצונה.

א. הניחו את העירוב בחצר החיצונה.

כשהעירוב מונח בחצר החיצונה, ושכח אחד מבני החצירות לערב עם כולם, בין אם היה מהחצר החיצונה, ובין אם היה מהחצר הפנימית, בטל עירוב כל בני החצר, וכולם אסורים להוציא מבתיים לחצר.

שכן כששכח אחד מבני החצירות מלערב עם כולם בטל העירוב שהניחו יחד שהרי לא כולם מעורבים יחד.

ומאחר שבטל העירוב הכללי, אין לומר שיועיל העירוב לכל הפחות לבני חצר, שלא שכח אחד מהם מלערב.

שכן אם זה ששכח הוא מבני החצר הפנימית, ואנו רוצים שיועיל העירוב רק לבני החיצונה שלא שכח אחד מהם, על ידי שיסתלקו מבני הפנימית, לא יוכל להועיל להם. שכן מאחר שבני הפנימית לא עירבו, אין העירוב מועיל לבני החיצונה.

כדעת רבי עקיבא ותנא קמא, אולם לדעת חכמים, האומרים, שאפילו רגל האסורה במקומה, אינה אוסרת, לכאורה בני החיצונה יהיו מותרים.

ואם זה ששכח הוא מבני החיצונה, ואנו רוצים שיועיל העירוב לבני הפנימית שלא שכח אחד מהם, על ידי שיסתלקו מבני החיצונה, לא יוכל להועיל להם, כי אין העירוב בחצרים.

ב. הניחו את העירוב בחצר הפנימית.

כשהעירוב מונח בחצר החיצונה, ושכח אחד מבני החצירות לערב עם כולם, יש חילוק בין אם היה השוכח מהחצר החיצונה, ובין אם היה מהחצר הפנימית.

שכן כששכח אחד מבני החצירות מלערב עם כולם, בטל העירוב שהניחו יחד, שהרי לא כולם מעורבים יחד. ומאחר שבטל העירוב הכללי, אנו רוצים שיועיל לכל הפחות לבני החצר שלא שכח אחד מהם מלערב.

ומעתה אם זה ששכח הוא מבני החצר הפנימית, ואנו רוצים שיועיל העירוב רק לבני החיצונה, שלא שכח אחד מהם, על ידי שיסתלקו מבני הפנימית, לא יוכל להועיל להם, כי אין העירוב בחצרים. ועוד שבני הפנימית עוברים דרכם ואוסרים עליהם.

ואם זה ששכח הוא מבני החיצונה, ואנו רוצים שיועיל העירוב לבני הפנימית, שלא שכח אחד מהם, על ידי שיסתלקו מבני החיצונה, בזה נחלקו חכמים ורבי עקיבא.

- לדעת רבי עקיבא, מאחר שעירבו כולם יחד, יש גם לחיצונים דריסת רגל בחצר הפנימית, ולכן הם אוסרים על הפנימיים. אבל יש לפנימיים תקנה, על ידי שהחיצונים יבטלו להם את רשותם בחצר הפנימית, ואז יהיו הפנימיים מותרים.

ודברי רבי עקיבא אלו אינם סותרים את דברי שמואל, שאמר בדף ס"ח, אין ביטול רשות מחצר לחצר, כי רק במקום כזה שעירבו יחד, והחיצונים אוסרים על הפנימיים, יש ביטול רשות מחצר לחצר, אבל בין שתי חצירות שלא עירבו יחד, אין ביטול רשות מחצר לחצר.

- ולדעת חכמים, אין ביטול רשות מחצר לחצר, ולפיכך אומרים בני הפנימית לבני החיצונה, לא נתערבו יחד אתכם אלא שיהא הדבר לתועלת, שנוכל לטלטל, ולא לקלקול, שתאסרו עלינו את הטלטול [=לתיקוני שיתפתיך ולא לעוותי].

ומאחר שאתם גורמים לנו קלקול, שאתם אוסרים עלינו, ואינכם יכולים לתקן זאת על ידי ביטול רשות, אם כן אין כאן שום שיתוף, ואין לכם רשות להיכנס לחצר שלנו.

והרי הפנימיים סוגרים דלתם, ובכך מותרים על ידי העירוב, שכל בני הפנימית עירבו, ועירובם אצלם.

ודברי חכמים אלו אינם סותרים את דברי רבי יוחנן, שאמר בדף ס"ח, יש ביטול רשות מחצר לחצר. כי רק במקום כזה, שבלא הביטול יהיו אוסרים אלו על אלו, אמרו חכמים לא יבטלו ולא יאסרו, אבל כשאין אלו אוסרים על אלו, יכולים לבטל זה לזה אף מחצר לחצר.

שתי חצירות של יחידים זו לפנים מזו

כבר נתבאר, שלדעת תנא קמא, רגל המותרת במקומה, אינה אוסרת, ולכן כשהיו שתי חצירות זו לפנים מזו, ובכל אחד מהן בית אחד, כל אחד מותר לטלטל מביתו לחצירו בלא עירוב.

שכן הבית הפנימי הוא בית יחיד בחצירו, ובית יחיד בחצר אינו צריך לערב.

ומאחר שבן הפנימית מותר במקומו, אינו אוסר על החיצונה, והרי גם החיצונה היא חצר שיש בה בית יחיד, ובית יחיד בחצר אינו צריך לערב.

ואם יש בחצר הפנימית שני בתים, [או יותר], כל זמן שלא עירבו בחצר הפנימית, אסורים הפנימיים לטלטל בחצרים, ובכך אוסרים גם על בן החיצונה מלטלטל.

ולכן כדי שבן החיצונה יהא מותר לטלטל בחצירו, צריכים השנים הפנימיים לערב

לעצמם, ואז החיצון מותר בחצירו בלא עירוב, או שכולם יערבו יחד, ויהיו מותרים בשתי החצירות.

וכשהיו שנים [או יותר] **בחצר החיצונה**, ואחד בחצר הפנימית, מעיקר הדין, מאחר שבן הפנימית מותר במקומו, אינו אוסר על החיצונים, ויכולים הם לערב לעצמם. וכן דעת שמואל.

אולם לדעת רב ביבי, אף שכן היה ראוי להיות הדין, חששו חכמים, שמא אם יתירו לבני החיצונה לערב לעצמם בלא הפנימי, כשיש בשתי החצירות יחד שלושה [כלומר כשיש באחת מהחצירות יחיד], **יטעו לומר, שכן הדין גם כשיש שנים בפנימית ואחד בחיצונה**, מותר הוא לטלטל בחצירו בלא שיערבו הפנימיים

ובאמת אין הדבר כן, כי אם לא עירבו הפנימיים, הם אוסרים על החיצון.

ומחמת החשש הזה, אמרו, שגם כשיש שנים בחיצונה, ואחת בפנימית, אוסר הוא על בני החיצונה, ולא יערבו בני החיצונית לעצמם, אלא יערבו יחד עם הפנימי.

וכשרב יוסף שכח תלמודו, וחזר לגרסתו הראשונה, היה סבור, שדברי רב ביבי אלו אמרם רבי.

ורב ביבי העמידו על טעותו, ואמר לו, שלא רבי אמר דברים אלו, אלא רב אדא בר אהבה, וביאר שסיבת הדבר היא, שגזרו שאחד בפנימית אוסר על רבים בחיצונה, משום רבים בפנימית, האוסרים על יחיד בחיצונה.

והבין רב יוסף, שזו היתה סיבת טעותו, שזכר שהוזכר בעניין "רבי" תחת "רבים", ולכן היה סבור, שרבי אמר את הדברים.

נוכרי בפנימית

נתבאר שלדעת שמואל, כשדר יחיד בחצר הפנימית, ושנים בחיצונה, מאחר שהפנימי מותר לטלטל בחצירו, אינו אוסר על החיצונים, ויכולים גם הם לערב לעצמם.

ואמר רבי אלעזר, שכל זה כשדר בפנימית ישראל, אבל כשבפנימית דר נוכרי, מודה שמואל שהוא נחשב כרבים, ואוסר על בני החיצונה מלערב, עד שישכרו ממנו את רשותו.

והחילוק בין ישראל לנוכרי, הוא, שכשיש ישראל בפנימית, מי שיודע שהוא יחידי, יודע שאינו אוסר, ומי שאינו יודע שהוא יחידי, סבור שעירבו עמו, ואם כן לא ילמד מכך שאין צריך לערב.

אבל כשיש נוכרי בפנימית, אם לא היה אוסר את החיצונים בלא שכירות, היה מקום לחוש, שיהיו כאלו שלא ידעו שהוא יחידי, ויהיו סבורים שדרים שם מספר נוכרים, שהם אוסרים, ולא יאמרו שאינם אוסרים כי שכרו מהם, משום שכשהנוכרי משכיר רשותו, הדבר מתפרסם.

ואם כן יטעו לומר שאף שיש נוכרים בפנימית, אינם אוסרים בלא שכירות, וכדי שלא יבואו לטעות זו אמרו חכמים, שלעולם כשיש נוכרי בפנימית הוא אוסר עד שישכרו ממנו.

עשרה בתים זה לפנים מזה

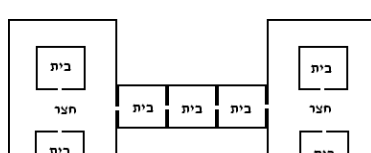
חצר שיש בה מספר בתים, ועשרה מהם מחוברים יחד, זה לפנים מזה, החיצון שבהם בלבד פתוח לחצר, וכולם יוצאים דרכו, וכל פנימי יוצא דרך החיצונים ממנו.

לדעת שמואל, הבית הפנימי לבדו נחשב כאחד מבתי החצר, וכל התשעה שלפניו נחשבים כבית שער שלו, ולכן הבית הפנימי לבדו צריך לערב עם שאר בתי החצר, וכל התשעה שלפניו שנחשבים כבית שער, אינם אוסרים על בני החצר, אף על פי שדרים בהם, כפי שנתבאר בדף ע"ב, שבית שער אינו אוסר.

ולדעת רבי יוחנן, שני הבתים הפנימיים נחשבים כשנים מבתי החצר, ורק השמונה שלפניהם נחשבים כבית שער שלהם. כי לדעת רבי יוחנן, בית שער של יחיד אינו נידון כבית שער, ורק אלו שהם שער לשנים פנימיים, נידונים כבית שער.

שתי חצירות ושלושה בתים ביניהן

לדברי רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר רב, אם היו שתי חצירות שביניהן שלושה בתים, האחד פתח לחצר זו, והאחד פתוח לחצר זו, והאמצעי פתוח לשתיהן, ובאו שתי החצירות לערב יחד, יכולים לעשות באופן כזה, ששלושת הבתים שבין החצירות לא יתנו עירוב, וזאת על ידי ששתי החצירות יתנו את עירובן בבית האמצעי.

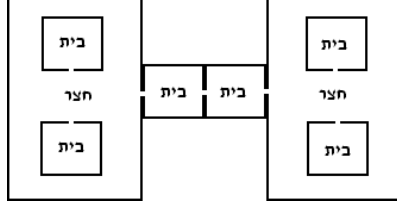

ומעתה, הבית האמצעי אינו צריך לתת חלק בעירוב, כפי שנתבאר בדף מ"ט, שבית שנותנים בו את העירוב פטור מלתת חלק בעירוב, ושני הבתים שמשני צידיו נעשים כל אחד כבית שער לחצר שהוא פתוח לה, ובכך גם הם נפטרים מלתת חלק בעירוב.

דף עו

שתי חצרות ושני בתים ביניהם

רחבה רצה לבדוק את החכמים, אם חכמו להשיב, ושאל אותם, מה הדין אם היו שתי חצירות, שביניהן שני בתים, האחד פתח לחצר זו, והאחד פתוח לחצר זו, ובאו שתי החצירות לערב כל אחד לעצמה, וכל אחת החשיבה את הבית הפתח לה כבית שער שלה, והניחה את העירוב בבית הפתוח לחברתה, לערב עמו, האם קנו עירוב או לא.

וענו לו החכמים, ששתי החצירות לא קנו עירוב, שכן כדי שיקנה העירוב לחצר אחת, יש לנו להחשיב את שני הבתים שבין החצירות כבתי אותה חצר, באופן שהבית הסמוך לה, יחשב לה כבית שער של הבתים שבתוכה, והבית המרוחק, יהיה בית נוסף לחצר במערב עמה.

אלא מאחר שכל חצר החשיבה את שני הבתים כשלה, לא יתכן שכל בית יהיה גם בית שער לזו, וגם מעורב עם זו.

שכן אם הבית נחשב כבית שער לזו, אין חברתה יכולה לתת בו עירוב, ואם הוא נחשב כבית של חצר זו, הרי הוא מפסיק בין חברתה לבית שעירבה עמו.

ואין לומר שלכל אחת נחשיב את שני הבתים כשלה זה יהיה לה בית שער וזה בית שעירבה עימו כי הדבר נראה כחוכא ואטלולא, שיהיו שני הבתים לשתי החצירות, ובית שער של זו, בית המעורב עם זו.

הזמן שהעירוב קונה

מעיקר הדין, כדי שיועיל לו עירובו, צריך שבכניסת שבת יהיה העירוב קיים, ומאחר שכל בין השמשות הוא ספק כניסת היום, צריך שיהיה העירוב קיים כל בין השמשות.

ואם העירוב היה קיים אף בחלק מזמן בין השמשות, אף שכל הזמן הזה הוא ספק, ואין ידוע באיזה זמן ממנו באמת נכנסה שבת, ואם כן יתכן שבזמן כניסת שבת לא היה קיים, מאחר שהדבר בספק, הקלו, והעירוב קונה לו.

ועל פי זה אמר רבא, שמי שהניח עירוב עבור שני בני אדם, לאחד הניח את העירוב קודם בין השמשות, ובאמצע בין השמשות נאכל, [על ידי אדם או כלב]. ולאחר מכן, בתוך בין השמשות, הניח את העירוב עבור השני.

אף על פי שאף אחד מהעירובים לא היה קיים כל בין השמשות, שני העירובים קנו לבעליהם.

שלגבי זה שנאכל עירובו בין השמשות, אנו מחשיבים את זמן האכילה כלילה, וכבר נכנס היום קודם לכן וקנה העירוב. ולגבי זה שהונח עירובו בין השמשות, ונתקיים עד שחשכה, אנו מחשיבים זמן ההנחה כיום, ורק אחר כך נעשה לילה, וקנה לו אז העירוב.

והסיבה לכך, כי בין השמשות הוא ספק יום ספק לילה, ואם כן, כל עירוב שלא היה קיים כל בין השמשות, הרי הוא בספק. אם היה קיים בכניסת היום נקנה, ואם לאו לא נקנה. ומאחר שעירוב הוא דין מדברי חכמים, כלל בידינו, שכל ספק בדברי חכמים, יש ללכת בו להקל.

סליק פרק הדר

© כל הזכויות שמורות למחבר יצחק א. הורביץ

טל': 03-6187895

וואצאפ: 050-6877088

דוא"ל bekitsur1@gmail.com

פקס': 153-506-877088

לקבלת ה"בקיצור" בוואצאפ לחץ כאן

ניתן לתמוך במפעל זה על ידי

רכישת ספרי המחבר באתר אמזון

בקישורים הבאים

[בקיצור ברכות חלק א \(ב-לד\)](#)

[בקיצור ברכות חלק ב \(לה-סד\)](#)

[בקיצור שבת חלק א \(ב-לו\)](#)

[בקיצור שבת חלק ב \(לו-סז\)](#)

[בקיצור שבת חלק ג \(סז-צו\)](#)

[בקיצור שבת חלק ד \(צו-קכט\)](#)

[בקיצור עירובין חלק א \(ב-מא\)](#)

חדש

[בקיצור עירובין חלק ב \(מא-עו\)](#)

בקרוב

[בקיצור עירובין חלק ג \(עו-קה\)](#)

[מוסר אבות על מסכת אבות](#)

[להבין במקרא על פרשיות התורה](#)

[עיטורי ברכה על מסכת ברכות](#)

[ראש שמחתי על ירושלמי בבא קמא](#)

[ראש שמחתי על ירושלמי בבא מציעא](#)